

Uchwała Nr LII/482/2023
Rady Miejskiej w Opatowie
z dnia 27 stycznia 2023r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Opatów na lata 2023 – 2030.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2023r., poz. 40) oraz art. 6 ust. 2 pkt. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2021r., poz. 1249) Rada Miejska w Opatowie uchwala co następuje:

§1

Przyjmuje się do realizacji Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Opatów na lata 2023 – 2030 stanowiący Załącznik Nr 1 do niniejszej Uchwały.

§2

Wykonanie Uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Opatów.

§3

1. Uchwała podlega ogłoszeniu poprzez wywieszenie na tablicy ogłoszeń w Urzędzie Miasta i Gminy w Opatowie.
2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca
Rady Miejskiej w Opatowie

(mgr Beata Górecka)

Uzasadnienie do Uchwały Nr LII/482/2023
w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz
Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Opatów na lata 2023 – 2030

Zgodnie z treścią art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie Gminnego Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, w tym m.in. opracowanie i realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Opatów na lata 2023 – 2030 jest kontynuacją działań podjętych w ramach realizacji tożsamego programu na lata 2018 – 2022.

Niniejszy Program pomoże w podejmowanych działaniach w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie Gminy Opatów oraz zostanie wykorzystany w pracy, przez członków Zespołu Interdyscyplinarnego.

W związku z powyższym podjęcie uchwały jest zasadne.

opracował:

Dominika Kędziora

*Załącznik Nr 1 do Uchwały Nr LII/482/2023
Rady Miejskiej w Opatowie
z dnia 27 stycznia 2023r.*

*GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR
PRZEMOCY W RODZINIE
W GMINIE OPATÓW
NA LATA 2023 – 2030*

Opatów 2023

SPIS TREŚCI.

<i>I.</i>	Podstawa prawna	3
<i>II.</i>	Wstęp	4
<i>III.</i>	Diagnoza problemu przemocy w rodzinie w Gminie Opatów	7
<i>IV.</i>	Zadania gminy w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	14
<i>V.</i>	Stan zasobów i potrzeb	15
<i>VI.</i>	Realizatorzy Programu	17
<i>VII.</i>	Miejsce i czas realizacji Programu	17
<i>VIII.</i>	Założenia systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie	18
<i>IX.</i>	Finansowanie Programu	22
<i>X.</i>	Monitorowanie Programu	22

I. PODSTAWA PRAWNA.

1. Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2023 przyjęty Uchwałą Nr 248 Rady Ministrów z dnia 9 grudnia 2022r.
2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021r., poz. 1249).
3. Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021r., poz. 2268 z późn. zm.).
4. Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021r., poz. 1119 z późn. zm.).
5. Uchwała Nr XLIII/377/2022 Rady Miejskiej w Opatowie z dnia 21 marca 2022 roku w sprawie przyjęcia „Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Opatów na rok 2022 -2023”.

II. WSTĘP.

Uchwalenie Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Opatów na lata 2023 - 2030, przez Radę Miejską, to zadanie wynikające z art. 6 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021r., poz. 1249).

W ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, w art. 2 pkt. 2 zdefiniowano przemoc w rodzinie jako „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób (...) w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”.

Przemoc jest działaniem intencjonalnym, ukierunkowanym na przejęciu kontroli i zdominowaniu ofiary. W relacjach ofiary i sprawcy nie są równomiernie rozłożone siły. Ofiara jest osobą słabszą. Sprawca wykorzystując przewagę siły narusza prawa i dobra osobiste ofiary. Sprawca przemocy naraża życie i zdrowie ofiary przemocy na poważne szkody. Doświadczanie bólu i cierpienia zmniejsza możliwości ofiary do samoobrony i podjęcia działań sprzeciwiających się sprawcy.

Rodzina jest podstawową grupą społeczną, na której opiera się całe społeczeństwo. W rodzinie kształtuje się osobowość, system norm i wartości, światopogląd, styl życia. Ogromne znaczenie mają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami, które powinny być oparte na wzajemnym szacunku, zrozumieniu i miłości. Zaburzenia wewnątrz rodziny powodują jej dezorganizację i sprawiają, że rodzina nie jest w stanie spełniać swoich podstawowych funkcji. Bardzo duży wpływ na stosowanie przemocy w rodzinie ma dziedziczenie wzorca przemocy z rodziny pochodzenia. Dzieci wychowujące się w rodzinach z problemem przemocy, w której są świadkami lub ofiarami przemocy, przyswajają sobie zachowania dorosłych. Uczą się, że najlepszym i najskuteczniejszym sposobem rozwiązywania konfliktów jest przemoc.

Przemoc domowa może być zarówno skutkiem jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie. Niepodważalnym faktem jednak pozostaje, iż są to zachowania negatywne o dużej szkodliwości społecznej. Błędym pozostaje myślenie, iż przemoc występuje tylko w rodzinach patologicznych. Może ona dotyczyć rodzin o różnym statucie społecznym i materialnym. Dramat ludzi dotkniętych przemocą domową rozgrywa się za zamkniętymi drzwiami. Dom, który powinien być azylem dla rodziny staje się miejscem terroru, poniżenia i rozpacz. Przemoc doznawana w rodzinie niesie ze sobą poważne i głębokie konsekwencje, ujawniające się w zaburzeniach emocjonalnych, które mogą pojawić się w bliższej lub dalszej perspektywie czasu.

Przemoc w rodzinie może przybierać różne formy i dokonywać się przy użyciu różnych instrumentów.

Wyróżniamy następujące formy przemocy:

1. **Fizyczna** – są to bezpośrednie działania z użyciem siły prowadzące do naruszenia nietykalności cielesnej, nieprzypadkowych urazów, zranień, stłuczeń np. popychanie, obezwładnianie, odpychanie, przytrzymywanie, policzkowanie, kopanie, duszenie, szczypanie, bicie otwartą ręką i pięściami oraz przedmiotami, oblewanie wrzątkiem lub substancjami żrącymi.
2. **Psychiczna** – są to umyślne działania wykorzystujące mechanizmy psychologiczne, naruszają godność osobistą, zawierają przymus i groźby np. wyśmiewanie, upokarzanie, narzucanie własnych poglądów, poniżanie, ciągła krytyka, zawstydzanie, kontrolowanie, ograniczanie kontaktów z innymi ludźmi, szantażowanie, stosowanie gróźb. Ten rodzaj przemocy powoduje u ofiary obniżenie poczucia własnej wartości.
3. **Seksualna** - to naruszenie intymności ofiary, zmuszenie osoby do aktywności seksualnej wbrew jej woli, bez pytania o jej zgodę, gdy osoba nie jest w pełni świadoma lub gdy na skutek zaistniałych warunków obawia się odmówić.

Przymus może przybrać formę bezpośredniego użycia siły lub emocjonalnego szantażu.

4. **Ekonomiczna** – to naruszenie własności, są to działania mające na celu doprowadzenie do całkowitego uzależnienia finansowego ofiary od sprawcy np. odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie ofierze podjęcia pracy, okradanie, dysponowanie czyjąś własnością, niezaspokojenie podstawowych potrzeb, zmuszanie do zaciągania kredytów bądź pożyczek wbrew woli.
5. **Zaniedbanie** – to ciągle nie zaspakajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych.

Przemoc domowa nie jest aktem jednorazowym, to długotrwały proces zachodzących zmian w relacji sprawcy przemocy i ofiary. Wraz z upływem czasu przemoc staje się bardziej brutalna i niebezpieczna dla ofiary. Jeżeli przemoc ma charakter ciągły, zostanie zakwalifikowana jako przestępstwo znęcania się nad rodziną z art. 207 kodeksu karnego (Dz. U. z 2022r., poz. 1138 z późn. zm.)

§ 1. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

§ 1a. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą nieporadną ze względu na jej wiek, stan psychiczny lub fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.

§2. Jeżeli czyn określony w §1 lub §1a połączony jest ze stosowaniem szczególnego okrucieństwa, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.

§3. Jeżeli następstwem czynu określonego w §1 - 2 jest targnięcie się pokrzywdzonego na własne życie, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 12.

Skutki przemocy domowej.

Przemoc powoduje cierpienie fizyczne; rany, złamania, siniaki ale przede wszystkim wyrządza ogromne szkody psychiczne. U osób doznających długotrwale przemocy występują problemy natury somatycznej i emocjonalnej m.in. wzrost częstości chorób somatycznych związanych ze stresem (bóle głowy, żołądka), przygnębienie, smutek, obojętność, zaprzeczanie, popadanie w depresję, niepokój, zmienność nastrojów i decyzji, niepewność, stany lękowe, w tym lęk przed bliskością, nieufność, poczucie zagrożenia, niska samoocena, kłopoty z zasypianiem, kłopoty z koncentracją, zwiększone spożycie środków psychoaktywnych, obwinianie się, bezradność, poważne obrażenia ciała.

Osoby doznające przemocy często zachowują się w sposób niezrozumiały, zmieniają zdanie, wycofują się ze złożonego zawiadomienia o przestępstwie, odmawiają składania zeznań. Ofiara przemocy jest manipulowana przez sprawcę. Często nie wierzy ona w skuteczność podejmowanych działań mających na celu przerwać pasmo przemocy.

Przemoc w rodzinie nie dotyczy tylko osób bezpośrednio jej doznających. Dzieci wychowujące się w rodzinach, gdzie stosowana jest przemoc, nie mają zapewnionej podstawowej potrzeby jaką jest poczucie bezpieczeństwa. Często występują u nich zaburzenia emocjonalne, depresja. Sięgają one po środki odurzające, alkohol, wiążą się z nieformalnymi grupami przestępczymi. Wzorce wyniesione z domu mają odzwierciedlenie w ich dorosłym życiu i mogą być powielane. Często sposobem na rozwiązanie problemu staje się stosowanie przemocy.

III. DIAGNOZA PROBLEMU PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE OPATÓW.

Zdiagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie jest bardzo trudne, dotyczy ludzi niezależnie od miejsca zamieszkania i statusu społecznego. Problem przemocy jest problemem wstydliwym dla rodziny, o którym niełatwo się mówi. Skala przemocy w rodzinie, jako zjawiska zachodzącego w środowisku zamkniętym, jest trudna do

oszacowania, ponieważ nie wszystkie akty przemocy są ujawniane. Składa się na to wiele przyczyn, poczynając od braku udziału osób trzecich, obawy ofiar przed wyjawieniem sytuacji na zewnątrz ze względu na uwarunkowania społeczne, strach przed rozpadem związku i zachowaniem sprawcy. W konsekwencji większość przypadków przemocy nadal nie jest ujawniona. Zjawisko to przez wiele lat było marginalizowane, a podejmowane działania miały jedynie na celu odizolowanie ofiary od sprawcy. Istnieje zatem potrzeba podejmowania kompleksowych działań skierowanych do ofiar przemocy w rodzinie jak również osób stosujących przemoc. Od problemu przemocy nie są wolne również rodziny zamieszkujące Miasto i Gminę Opatów. Przemoc w rodzinie często łączy się z problemem nadużywania alkoholu i występuje w rodzinach o różnym statusie społecznym. Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie została przeprowadzona w oparciu o posiadane statystyki i dane. Oszacowanie zjawiska przemocy możliwe jest między innymi dzięki procedurze „Niebieskiej Karty”.

W Gminie Opatów działa Zespół Interdyscyplinarny przy Urzędzie Miasta i Gminy Opatów. W skład Zespołu wchodzi przedstawiciele:

- ✓ Ośrodka Pomocy Społecznej,
- ✓ Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- ✓ Policji,
- ✓ Oświaty,
- ✓ Ochrony zdrowia,
- ✓ Kuratorskiej Służby Sądowej,
- ✓ Prokuratury Rejonowej,
- ✓ Poradni Psychologiczno- Pedagogicznej,
- ✓ Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie.

Poniższe tabele obrazują dane liczbowe wystąpienia zjawiska przemocy na terenie Miasta i Gminy Opatów. Działania członków Zespołu Interdyscyplinarnego opierają się na procedurze Niebieska Karta w oparciu o Rozporządzenie Rady

Ministrów z dnia 13 września 2011r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2011r. nr 209 poz. 1245).

Tab. Nr 1 Liczba osób, ofiar przemocy, objętych działaniami Zespołu Interdyscyplinarnego.

Rok	Liczba osób	Liczba kobiet	Liczba mężczyzn	Liczba dzieci
2019	127	52	49	26
2020	108	37	44	27
2021	85	29	31	25

(Źródło: Dane z Zespołu Interdyscyplinarnego)

Z analizy tabeli wynika, iż liczba osób w stosunku do których stosowano przemoc z każdym rokiem ma tendencję spadkową. Najmniejsza liczba osób objętych działaniami Zespołu jest w 2021r., która może wynikać z sytuacji związanej z epidemią COVID 19 i izolacją społeczną w tamtym czasie.

Tab. Nr 2 Liczba założonych Niebieskich Kart.

Rok	Liczba założonych NK - A	Liczba wypełnionych NK - C z ofiarą przemocy domowej	Liczba NK - D wypełnionych ze sprawcą przemocy domowej
2019	34	3	9
2020	40	6	1
2021	25	x	7

(Źródło: Dane z Zespołu Interdyscyplinarnego)

Na podstawie danych z tabeli wynika, iż w 2021r. wpłynęło najmniej kwestionariuszy Niebieska Karta, czyli 25. Rok 2019 i 2020 pozostaje na podobnym poziomie tj. odpowiednio wpłynęło 34 i 40 kwestionariuszy NK. Spadek liczby założonych NK w roku 2021 może wynikać z tego, iż był to rok trwającej pandemii i izolacji społecznej. Był to bardzo utrudniony rok do podejmowania działań przeciw przemocowych. W oparciu o dane z lat poprzednich tj. założonych kart - 34 w 2019r i 30 w 2020r można wnioskować, iż nie wszystkie akty przemocy mogły być zgłaszane.

Podjęmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskiej Karty – A” i nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie. Formularze NK przekazywane są do przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego. Na ich podstawie, dla każdej rodziny ustalany jest indywidualny plan pomocy rodzinie. Dokładna diagnoza występujących w rodzinie problemów pozwala na opracowanie i zaproponowanie jej członkom wszechstronnej i celowej pomocy.

Tab. Nr 3 Liczba Niebieskich Kart przekazanych Przewodniczącemu Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Liczba założonych formularzy Niebieska Karta-A					
Rok	Policja	Ośrodek Pomocy Społecznej	Oświata	Ochrona zdrowia	GKRPA
2019	34	x	x	x	x
2020	36	3	x	1	x
2021	23	2	x	x	x

(Źródło: Dane z Zespołu Interdyscyplinarnego)

Dominującym organem, który wszczynał procedurę NK jest Policja, następnie przedstawiciele pomocy społecznej. Do mniejszości należą pracownicy ochrony zdrowia. Przedstawiciele oświaty i Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych nie wszczęły żadnej procedury Niebieskiej Karty.

Tab. Nr 4 Funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego.

Rok	Liczba spotkań zespołu interdyscyplinarnego	Liczba funkcjonujących w danym roku grup roboczych	Liczba spotkań grup roboczych
2019	4	28	39
2020	2	8	8
2021	2	2	13

(Źródło: Dane z Zespołu Interdyscyplinarnego)

Liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego była najniższa w 2021 r. – Zespół zebrał się tylko 2 razy. Powołanych było również 2 Grupy Robocze. W 2019 r. odbyło się najwięcej spotkań Grup Roboczych tj. 39. Grupa Robocza powoływana jest do danej rodziny, by móc indywidualnie rozpatrywać jej potrzeby.

Tab. Nr 5 Liczba przeprowadzonych interwencji, zgłoszonych jako przemoc domowa

Rok	Liczba interwencji	
	Miasto	Gmina
2019	173	76
2020	141	72
2021	75	

(Źródło: Dane z KPP w Opatowie)

Z informacji uzyskanych z KPP w Opatowie wynika, iż najwięcej interwencji zgłoszonych jako przemoc domowa było w 2019r. tj. 249 i większość dotyczyła mieszkańców miasta Opatów – 173 interwencje. Rok 2020 pozostaje na podobnym poziomie – tj. 231 interwencji. Domniemać można, że najmniejsza liczba interwencji w 2021 r. tj. 75 wynika z sytuacji izolacji spowodowanej pandemią.

Z danych uzyskanych z Prokuratury Rejonowej w Opatowie wynika, iż w latach 2019 – 2021 prowadzono następujące postępowania z art. 207 §1 kk:

- ogólne postępowania przygotowawcze – 173;
- postępowania przygotowawcze zakończone aktem oskarżenia – 65;
- postępowania przygotowawcze zakończone umorzeniem postępowania – 31;
- liczba sprawców przemocy, wobec których orzeczono nakaz opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z ofiarą – 31;
- liczba osób, wobec których orzeczono zakaz zbliżania się do pokrzywdzonego – 10;
- liczba osób, wobec których orzeczono zakaz kontaktowania się z pokrzywdzonym – 9;
- liczba osób skierowanych do uczestnictwa w programach korekcyjno – edukacyjnych – 0.

Problem przemocy w rodzinie bardzo często powiązany jest z problemem nadużywania alkoholu przez członka rodziny. Podejmowane działania powinny zapewniać wszechstronną pomoc jej członkom z uwzględnieniem konieczności leczenia odwykowego sprawcy przemocy.

Z posiadanych danych z Zespołu Interdyscyplinarnego wynika, iż Przewodniczący Zespołu występował do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych o nałożenie obowiązku leczenia odwykowego dla sprawcy przemocy w 2019r. z 2 wnioskami, w 2020r. z 5 wnioskami a w 2021 r. z 3 wnioskami.

Tab. Nr 6 Działania GKRPA nakierowane na podjęcie przez osoby leczenia odwykowego

Rok	Liczba osób z problemem alkoholowym, w stosunku do których GKRPA prowadziła postępowanie	Liczba wniosków do Prokuratury Rejonowej o skierowanie na przymusowe leczenie
2019	4	8
2020	2	11
2021	2	6

(Źródło: Dane z GKRPA w Opatowie)

Liczba prowadzonych postępowań przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych pozostaje na podobnym poziomie, jednak najwięcej jest ich w 2019 r. mianowicie 4. Najwięcej wniosków – aż 11, zostało złożonych do Prokuratury Rejonowej w Opatowie o skierowanie na leczenie odwykowe w 2020 r.

Wnioski do Sądu na przymusowe leczenie odwykowe kierowane były także bezpośrednio przez KPP Opatów. W 2019 r – skierowane zostały 24 wnioski, w 2020 – 16 wniosków, natomiast w 2021 r nie został złożony żaden wniosek.

Ponadto przy tut. Urzędzie Gminy działa Punkt Konsultacyjny dla osób z problemem alkoholowym i członków ich rodzin, z którego porad korzystają osoby uzależnione od alkoholu ale również sprawcy jak i ofiary przemocy domowej.

Tab. Nr 7 Liczba osób oraz liczba udzielonych porad w Punkcie Konsultacyjnym.

Rok	Liczba osób, którym udzielono wsparcia	Liczba udzielonych porad	Liczba konsultacji telefonicznych
2019	46	190	25
2020	58	206	36
2021	74	239	53

(Źródło: Dane z Punktu Konsultacyjnego)

Jak wynika z danych ujętych w powyższej tabeli, liczba udzielonych porad w każdym roku ma tendencję wzrostową, w 2021 r. udzielono ich aż 239 dla 74 osób. Zauważalny jest również wzrost liczby porad w postaci konsultacji telefonicznych, który w 2021 r. wynosi 53 i jest ponad dwukrotnie wyższy w odniesieniu do 2019 r.

W wyniku interwencji w 2019r. 1 dziecko zostało umieszczone w instytucjonalnej pieczy zastępczej. Zarówno w 2020 r. jak i 2021 r. z powodu przemocy w rodzinie żadne dziecko nie zostało odebrane z rodziny biologicznej. Ponadto nie było konieczności umieszczania osób w Ośrodku Wsparcia dla Ofiar Przemocy.

Jedną z kluczowych instytucji świadczących pomoc dla rodzin z problemem przemocy w rodzinie jest ośrodek pomocy społecznej w tym asystent rodziny. Głównym celem asystentury jest podniesienie umiejętności opiekuńczo – wychowawczych, prowadzenia gospodarstwa domowego, radzenia sobie z sytuacjami dnia codziennego. Asystent propaguje wzorce prawidłowego funkcjonowania społecznego poprzez edukację i trening w zakresie obowiązujących norm współżycia społecznego. Udziela pomocy rodzinie uwięzłej w problem przemocy w zakresie rozwiązywania problemów socjalnych, psychologicznych, prawnych.

Pracownicy socjalni Ośrodka Pomocy Społecznej w Opatowie prowadzą szeroko rozumianą pracę socjalną z rodzinami i osobami uwięzłymi w problem przemocy. Propagują wśród podopiecznych wszelkie dostępne formy uzyskania fachowej pomocy w zakresie walki z uzależnieniami i przemocą domową. W pracy

na rzecz rodzin doświadczających przemocy w rodzinie pracownicy socjalni współpracują z instytucjami i służbami takimi jak: policja, kurator, terapeuta, służba zdrowia, oświata. W ramach pracy socjalnej wspólnie z dzielnicowym monitorują rodziny dotknięte problemem przemocy. W sytuacjach kryzysowych, ofiarom przemocy, udzielają wsparcia finansowego zgodnie z ustawą o pomocy społecznej. Ponadto kwalifikują dzieci z rodzin dotkniętych przemocą do skorzystania z wypoczynku letniego i zimowego w ramach środków z Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. W 2021 r. kontakt pracowników socjalnych z osobami poszkodowanymi wskutek przemocy bądź nią zagrożonych był utrudniony ze względu na panującą epidemię wirusa SARS -CoV-2. W związku z tym pracownicy częściej nawiązywali kontakt telefoniczny niż osobisty z w/w osobami w celu oceny aktualnej sytuacji oraz informowali o możliwościach mających wpływ na zwiększenie poczucia własnego bezpieczeństwa.

IV. ZADANIA GMINY W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE.

Ustawowe zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie są realizowane przez organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej, ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym:

- a) opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
- b) prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy

w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;

c) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;

d) tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

V. STAN ZASOBÓW I POTRZEB.

Zasoby instytucjonalne:

- ✓ Ośrodek Pomocy Społecznej w Opatowie;
- ✓ Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Opatowie;
- ✓ Punkt Konsultacyjny dla osób z problemem alkoholowym i ich rodzin;
- ✓ Placówki oświatowe;
- ✓ Szpital im. św. Leona w Opatowie;
- ✓ Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Zdrowie” w Opatowie;
- ✓ Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Medyk” w Opatowie;
- ✓ Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Opatowie;
- ✓ Opatowski Ośrodek Kultury w Opatowie.

Zasoby ludzkie:

- ✓ Pracownicy socjalni;
- ✓ Dyrektorzy i nauczyciele w szkołach;
- ✓ Policjanci;
- ✓ Członkowie GKRPA;
- ✓ Kuratorzy sądowi;
- ✓ Lekarze i pielęgniarki środowiskowe;
- ✓ Radni i sołtysi;
- ✓ Przedstawiciele Parafii;
- ✓ Specjaliści terapii uzależnień z Punktu Konsultacyjnego dla osób z problemem alkoholowym i ich rodzin;

- ✓ Pedagodzy i psycholog z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej.

Wyżej wymienione osoby stanowią stale doskonalącą się grupę specjalistów udzielających wsparcia rodzinom i wszystkim jej członkom, ofiarom i świadkom przemocy oraz sprawcom przemocy domowej. Wykazują gotowość do współpracy międzyinstytucjonalnej.

Mocne strony:

- ✓ praca w ramach utworzonego Zespołu Interdyscyplinarnego,
- ✓ wykwalifikowana i stale doskonaląca swoje umiejętności kadra działająca w instytucjach na rzecz rodziny,
- ✓ znajomość problemu i dobrze działające służby zajmujące się profilaktyką i wsparciem rodzin zagrożonych patologiami,
- ✓ gotowość do współpracy międzyinstytucjonalnej,
- ✓ wysoka świadomość rangi problemu przemocy w rodzinie wśród coraz szerszego kręgu podmiotów,
- ✓ uregulowania prawne,
- ✓ stosowanie procedury „Niebieska Karta”,
- ✓ poparcie działań i współpraca z samorządem gminnym.

Słabe strony:

- ✓ niska świadomość społeczna w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie,
- ✓ silnie utrwalone w obyczajowości zjawisko przemocy przez istniejące mity i stereotypy,
- ✓ brak wypracowanych systemów wspomagania działań profilaktycznych,
- ✓ brak spójnego systemu współpracy pomiędzy podmiotami działającymi na rzecz rodzin zagrożonych przemocą,
- ✓ niewystarczająca liczba specjalistycznych szkoleń dla poszczególnych grup zawodowych w zakresie diagnozowania zjawiska przemocy oraz postępowania z ofiarą i sprawcą przemocy w rodzinie,
- ✓ trudności w odseparowywaniu sprawców przemocy od ofiar,

- ✓ niepełna diagnoza potrzeb w zakresie problemu przemocy w rodzinie,

VI. REALIZATORZY PROGRAMU.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Opatów na lata 2023 - 2027 będzie realizowany przez instytucje i organizacje zobligowane do działań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

- ✓ Zespół Interdyscyplinarny
- ✓ Ośrodek Pomocy Społecznej w Opatowie;
- ✓ Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Opatowie;
- ✓ Punkt Konsultacyjny dla osób z problemem alkoholowym i ich rodzin;
- ✓ Placówki oświatowe;
- ✓ Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Opatowie;

VII. MIEJSCE I CZAS REALIZACJI PROGRAMU.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Opatów lata 2023 - 2030 będzie realizowany na terenie Gminy Opatów. Kierowany jest do wszystkich mieszkańców gminy, w szczególności:

- osób zagrożonych lub dotkniętych przemocą w rodzinie,
- świadków przemocy domowej,
- osób stosujących przemoc,
- instytucji i służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

Wdrażanie programu rozpocznie się po jego uchwaleniu przez Radę Miejską w Opatowie i będzie kontynuowane do 2030r. Zadania zaplanowane do realizacji w ramach programu będą wdrażane w formie ciągłej.

VIII. ZAŁOŻENIA SYSTEMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE.

Cel główny programu.

*Ograniczenie zjawiska przemocy na terenie Miasta i Gminy Opatów
oraz zwiększenie dostępności i skuteczności pomocy
dla rodzin dotkniętych problemem przemocy.*

Cele szczegółowe:

- 1. Efektywne przeciwdziałanie przemocy przez wzmacnianie rozwoju systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie gminy.*

Działania:

- budowanie systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w gminie Opatów;
- diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie;
- podejmowanie interwencji w środowiskach dotkniętych przemocą w rodzinie;
- rozpowszechnianie informacji na temat zjawiska przemocy w rodzinie;
- propagowanie materiałów (ulotek, plakatów) z różnych kampanii na rzecz pomocy ofiarom przemocy domowej oraz skutków przemocy;
- prowadzenie pogadarek wśród dzieci i młodzieży szkolnej uświadamiających zagrożenia związane z występowaniem zjawiska przemocy domowej oraz istoty pozytywnych relacji w rodzinie;
- wzrost zaangażowania poszczególnych podmiotów, które udzielają pomoc na rzecz rodzin dotkniętych problemem przemocy, w ramach swoich kompetencji.

Wskaźniki:

- liczba spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego;
- liczba wszczętych procedur „Niebieska Karta”;

- liczba powołanych grup;
- liczba rozpropagowanych ulotek, plakatów;
- liczba kampanii społecznych;
- liczba przeprowadzonych pogadań, programów w szkołach oraz objęta nimi liczba dzieci i młodzieży;
- roczne sprawozdanie z realizacji programu.

Podmioty realizujące działanie:

- wszyscy realizatorzy Programu.

2. Podniesienie skuteczności działań pomocowych i ochronnych na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

Działania:

- zapewnienie pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie;
- upowszechnianie wiedzy na temat podmiotów świadczących pomoc ofiarom przemocy w rodzinie;
- upowszechnianie wiedzy w społeczności lokalnej na temat form udzielanej pomocy ofiarom przemocy domowej;
- zapewnienie pomocy socjalnej ofiarom przemocy domowej;
- świadczenie pracy socjalnej i monitoring sytuacji rodziny dotkniętej przemocą;
- udzielanie informacji dotyczącej bezpiecznego schronienia osobom dotkniętym przemocą w ośrodkach interwencji kryzysowej oraz w specjalistycznych ośrodkach wsparcia;
- udostępnianie telefonów zaufania oraz telefonów interwencyjnych i informacyjnych dla osób doświadczających przemocy w rodzinie;
- działania Punktu Konsultacyjnego dla osób z problemem alkoholowym i członków ich rodzin.

Wskaźniki:

- liczba udzielonej pomocy socjalnej ofiarom przemocy domowej;
- liczba udzielonych porad ofiarom przemocy domowej w Punkcie Konsultacyjnym dla osób z problemem alkoholowym i członków ich rodzin;
- liczba wypełnionych Niebieskich Kart – C;
- liczba rodzin/ dzieci objętych procedurą Niebieskiej Karty;
- liczba osób umieszczonych w ośrodkach interwencji kryzysowej;
- liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w wyniku stosowania przemocy w rodzinie;
- zamieszczanie na stronie internetowej rejestru jednostek specjalistycznego poradnictwa.

Podmioty realizujące działanie:

- wszyscy realizatorzy Programu.

3. *Zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.*

Działania:

- podejmowanie interwencji, reagowanie właściwych służb na stosowanie przemocy w rodzinie;
- udzielanie informacji/ kierowanie sprawców przemocy do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych;
- monitoring środowiska;
- współdziałanie służb w zakresie wymiany informacji o osobach skazanych za stosowanie przemocy w rodzinie.

Wskaźniki:

- liczba podjętych interwencji;
- liczba udzielonych porad sprawcom przemocy domowej w Punkcie Konsultacyjnym;

- liczba sprawców przemocy skierowanych do udziału w programie korekcyjno – edukacyjnym;
- liczba sporządzonych Niebieskich Kart – D;
- liczba wniosków złożonych do GKRPA;
- liczba nakazów opuszczenia lokalu mieszkalnego przez osobę stosującą przemoc;
- liczba złożonych wniosków z art. 207 kk;
- liczba zakończonych procedur Niebieska Karta w wyniku ustania przemocy.

Podmioty realizujące działanie:

- wszyscy realizatorzy Programu.

4. Podnoszenie i doskonalenie umiejętności osób realizujących zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Działania:

- zapewnienie możliwości udziału w różnych formach kształcenia i doskonalenia zawodowego osobom pracującym bezpośrednio z osobami stosującymi przemoc oraz osobami doświadczającymi przemocy w rodzinie;
- udział w szkoleniach z zakresu diagnozowania przemocy w rodzinie, realizacji procedury „Niebieskie Karty” oraz prowadzenia interwencji kryzysowej.

Wskaźniki:

- liczba osób uczestniczących w szkoleniach;
- liczba szkoleń.

Podmioty realizujące działanie:

- wszyscy realizatorzy Programu.

IX. FINANSOWANIE PROGRAMU.

Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Opatów może być finansowany z:

1. Środków własnych gminy, będących w budżecie Ośrodka Pomocy Społecznej w Opatowie na realizację zadań przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
2. Środków finansowych Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Opatowie.
3. Dotacji celowych ze Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego na realizację zadań dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
4. Środków unijnych.

X. MONITOROWANIE PROGRAMU.

Monitoring programu, polegający na zbieraniu i analizowaniu informacji na temat realizowanych bądź zrealizowanych zadań, będzie prowadzony przez Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie natomiast koordynatorem programu będzie Ośrodek Pomocy Społecznej w Opatowie. Monitorowanie realizacji programu będzie odbywać się w oparciu o sprawozdawczość podmiotów zaangażowanych w jego realizację. Sprawozdania z realizacji programu podmioty składają do dnia 31 stycznia każdego roku do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego. W terminie do 31 marca każdego roku Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego składa sprawozdanie Burmistrzowi Miasta i Gminy Opatów.

Niniejszy program jest dokumentem ramowym wytyczającym główne kierunki działania i może podlegać uzupełnieniom i modyfikacjom wynikającym z bieżących doświadczeń oraz zmian organizacyjnych i prawnych. Dane gromadzone w ramach monitoringu i sprawozdawczości Programu będą podstawą do wprowadzania ewentualnych modyfikacji.

PRZEWODNICZĄCA
Rady Miejskiej w Opatowie

mgr Beata Górecka